

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

**VZDELÁVANÍM
PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH
RÓMSKYCH KOMUNÍT**

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Kód ITMS: 26130130051

číslo zmluvy: OPV/24/2011

Metodicko – pedagogické centrum

Národný projekt

VZDELÁVANÍM PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKYCH KOMUNÍT

Anna Hricová

Výchova k zdraviu u žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia

I.diel

Význam rodiny a prosociálnych vzťahov – 2.časť

2014

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum,
Ševčenkova 11, 850 01
Bratislava

Autor UZ: PaedDr. Anna Hricová, PhD.

Kontakt na autora UZ: Základná škola Čaklov, Čaklov
495, 094 35, zscaklov1@gmail.com

Názov: **Výchova k zdraviu u žiakov zo
sociálne znevýhodneného
prostredia. Význam rodiny a
prosociálnych vzťahov – II. časť.**

Rok vytvorenia: 2014

**Oponentský posudok
vypracoval:** Mgr. Miroslava Javorská

ISBN 978-80-8052-812-6

Tento učebný zdroj bol vytvorený z prostriedkov projektu Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunít. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie.

Text neprešiel štylistickou ani grafickou úpravou.

Kľúčové slová

Zdravie, životný štýl, kvalita života, sociálne znevýhodnené prostredie, výchova k zdraviu, kurikulum.

Anotácia

Cieľom predkladaného učebného zdroja je prezentovať zdravotný potenciál výchovy k zdraviu v edukačnom pôsobení na primárnom stupni základnej školy a zároveň poukázať na potrebu zavedenia vyučovacieho predmetu Výchova k zdraviu do školského kurikula. V súvislosti s jej zavedením sme pripravili učebné osnovy rozpracované do šiestich tematických celkov. Pre každý z nich sme spracovali metodický učebný materiál, ktorý má ambíciu nahradiť v súčasnosti absentujúce učebnice. Prinášame tak kompletný materiál rozdelený do šiestich častí I. – VI. časť, ako výsledok kreovania a overenia koncepcie podpory zdravia v edukačnom procese formou zavedenia nového vyučovacieho predmetu Výchova k zdraviu. Overené a v praxi odskúšané výsledky nášho pedagogického snaženia môžu byť relevantným príspevkom pre prozdravotnú edukáciu sociálne znevýhodnených žiakov a inšpiráciou pre všetkých, ktorí participujú na tvorbe edukačných materiálov pre túto skupinu žiakov v oblasti výchovy k zdraviu. Prvý tematický celok má názov Význam rodiny a prosociálnych vzťahov a rozdelili sme ho do dvoch častí. V druhej časti sme pre žiakov pripravili omaľovánky kvôli upevneniu poznatkov prostredníctvom vizualizácie objektu, príbeh na zamyslenie a dva testy na overenie vedomostí. Nájdu tu aj zaujímavé informácie, ktoré im pomôžu orientovať sa v predkladanej problematike pri vyhľadávaní ďalších učebných zdrojov a metodicko – didaktických materiálov k téme.

OBSAH

ÚVOD	5
1 Omaľovánky.....	6
1.1 Príbeh na zamyslenie.....	15
2 Otestuj si svoje vedomosti – Test č.1.....	17
2.1 Test č.2.....	21
3 Zaujímavé informácie.....	25
ZÁVER.....	32
Zoznam bibliografických zdrojov.....	34

ÚVOD

Učiteľ primárnej školy má dominantnú pozíciu pri formovaní, stabilizácii a interiorizácii zásad zdravého života žiakov. Učiteľ, ktorý je nositeľom hierarchie hodnôt, v ktorých je zdravie nezastupiteľnou súčasťou kvality života, predstavuje pre svoje okolie pozitívny vzor v oblasti rešpektovania zásad zdravého životného štýlu. Výchova k zdraviu nemôže byť saturovaná krátkodobými, izolovanými aktivitami – má ísť o cieľavedomý a sústavný proces realizovaný všetkými činiteľmi spoločnosti na všetkých stupňoch pôsobenia (rodina, škola, legislatíva) a práve za formovanie návykov, záujmov, postojov, hodnotových orientácií detí v procese výchovy k zdraviu sú zodpovední dospelí.

Preto je veľmi dôležité vypracovanie a formulácia koncepcie Výchovy k zdraviu reflektujúca jej multiaspektovú pozíciu s cieľom poukázať na syntetizujúcu, integračnú úlohu a potrebu funkčného začlenenia do systému edukácie.

Spomínaný predmet je teda novým predmetom školského vzdelávacieho programu. Má interdisciplinárny charakter, pretože sa dotýka viacerých oblastí a etáp ľudského života. Integruje v sebe pedagogické, biologické, psychologické a sociologické poznatky a aspekty o hodnote zdravia, o sociálnych vzťahoch, o zdravom životnom štýle, o dospievaní a o sexualite v ľudskom živote. V širšom zmysle ide o trvalé a kvalifikované vytváranie podmienok pre optimálne pôsobenie determinantov zdravého životného štýlu. V užšom zmysle ide o iniciáciu, formovanie, stabilizáciu a následnú interiorizáciu zásad zdravého spôsobu života. Problematika začlenenia výchovy k zdraviu do školského kurikula v podobe jednotnej, ucelenej obsahovej štruktúry napriek svojej aktuálnosti je doposiaľ nedostatočne spracovaná, absentujú učebnice a metodický materiál.

1 OMAĽOVÁNKY

Mama

Otec

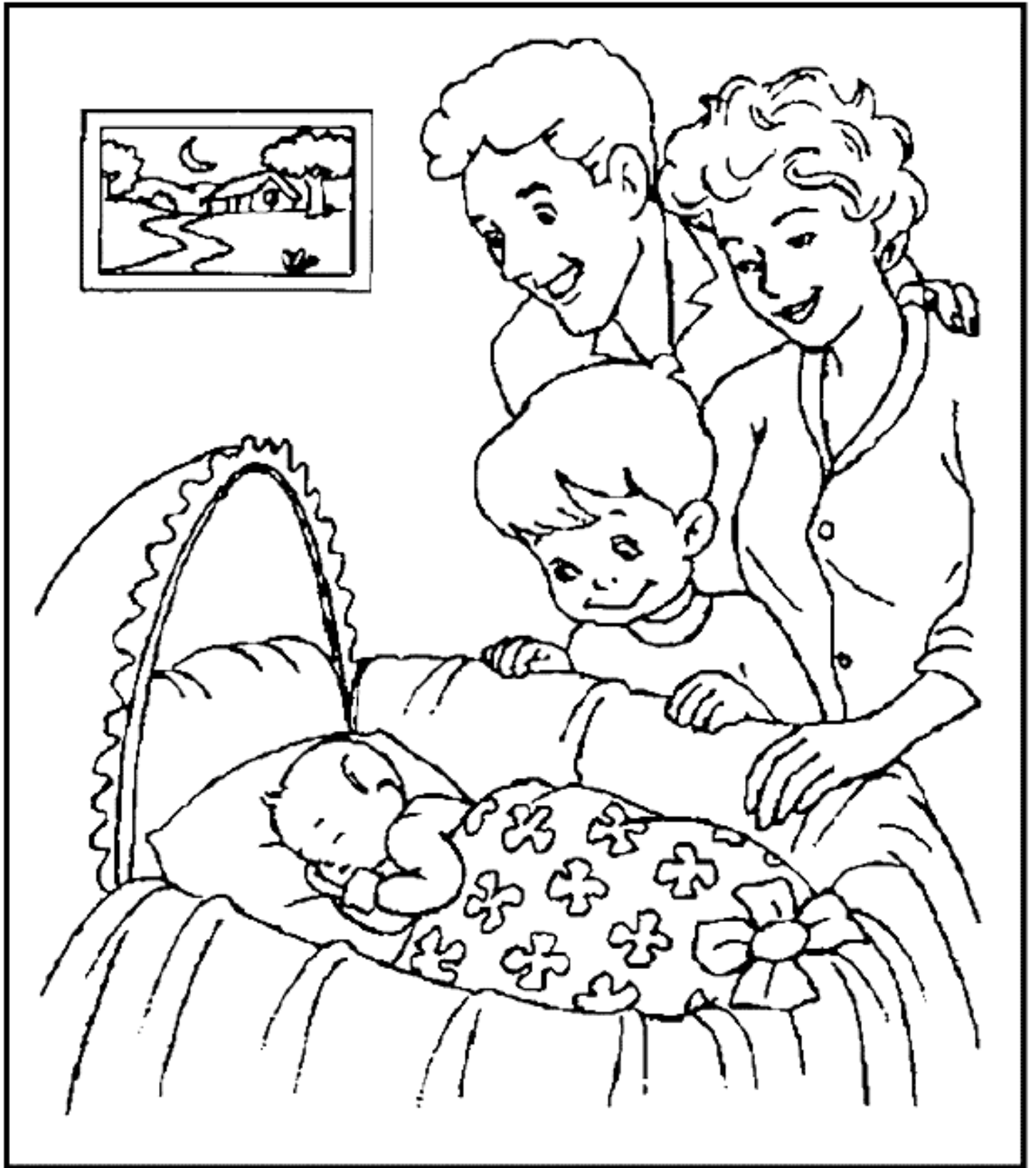

Stará mama

Starý
otec

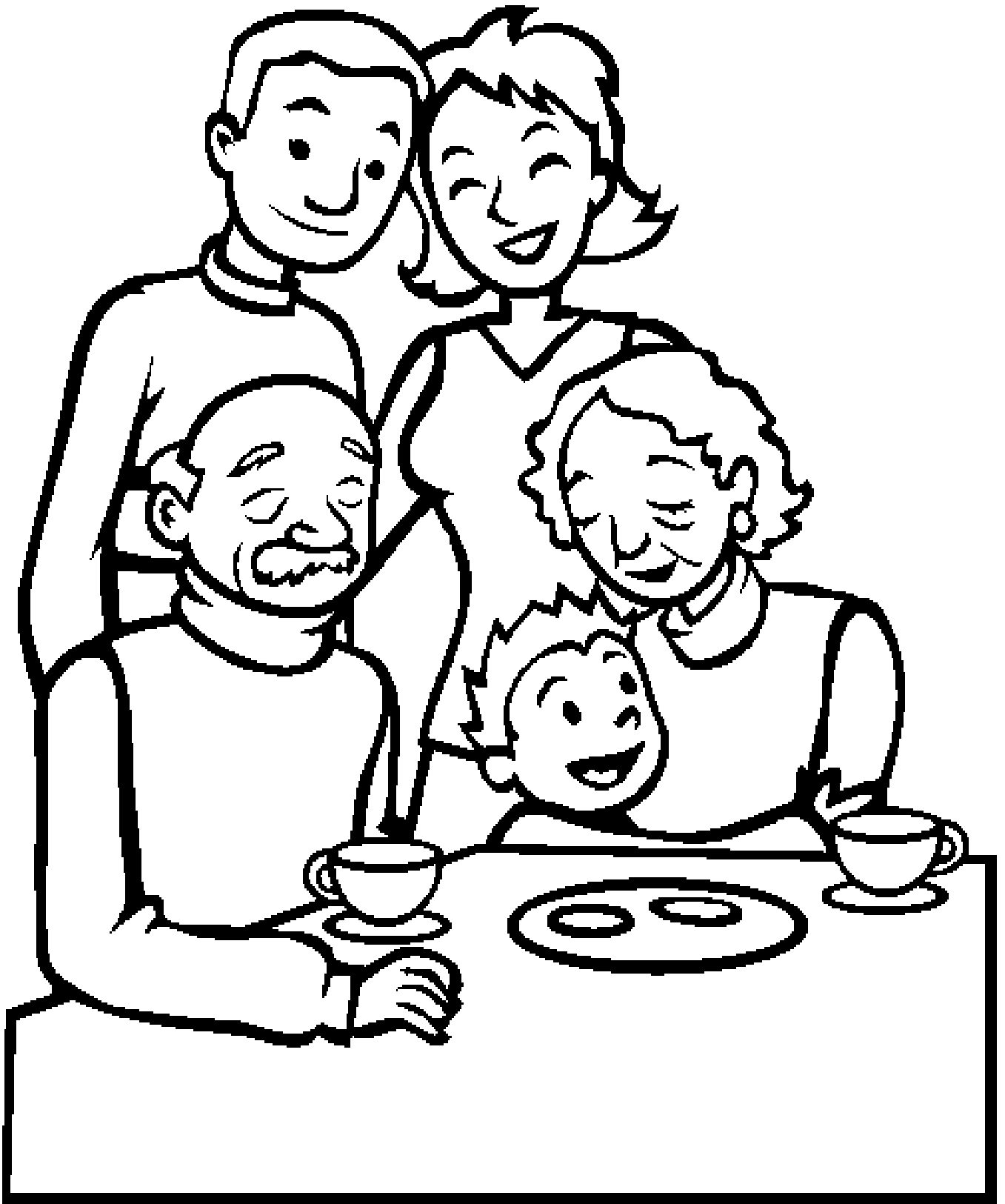

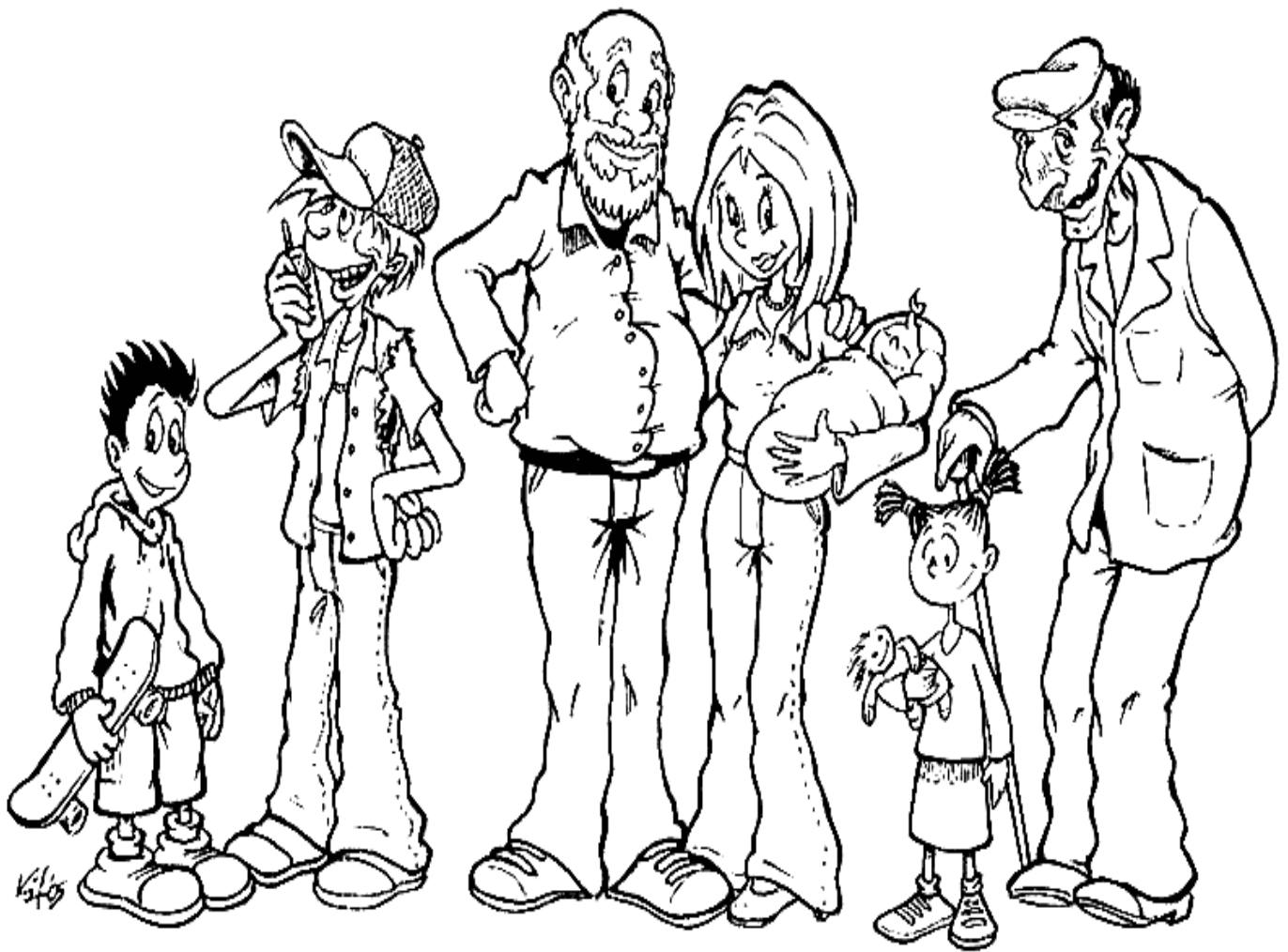

© Elizabeth O. Dulemba
www.dulemba.com

1.1 Príbeh na zamyslenie.

Téma: RODINA

Čo všetko sa dá kúpiť? A čo sa kúpiť nedá?

Nie sú na predaj.

Jedna mladá dvojica vošla do luxusného obchodu s hračkami. Manželia si dlho prezerali farebné hračky, ktoré boli v policiach vyrovnané a poukladané až po strop. Bolo tu množstvo hračiek a krabíc usporiadaných vo veselom neporiadku. Boli tam bábiky, ktoré vedeli plakať, elektronické hračky, miniatúrne kuchynky, v ktorých sa dali piecť torty a pizze a množstvo ďalších hračiek.

Manželia sa nevedeli rozhodnúť. Prišla k nim milá predavačka.

Žena sa jej snažila vysvetliť: „Viete, máme malé dievčatko, ale sme celý deň preč a vlastne často aj večer.“

„A naše dievčatko sa tak málo usmieva,“ pokračoval muž.

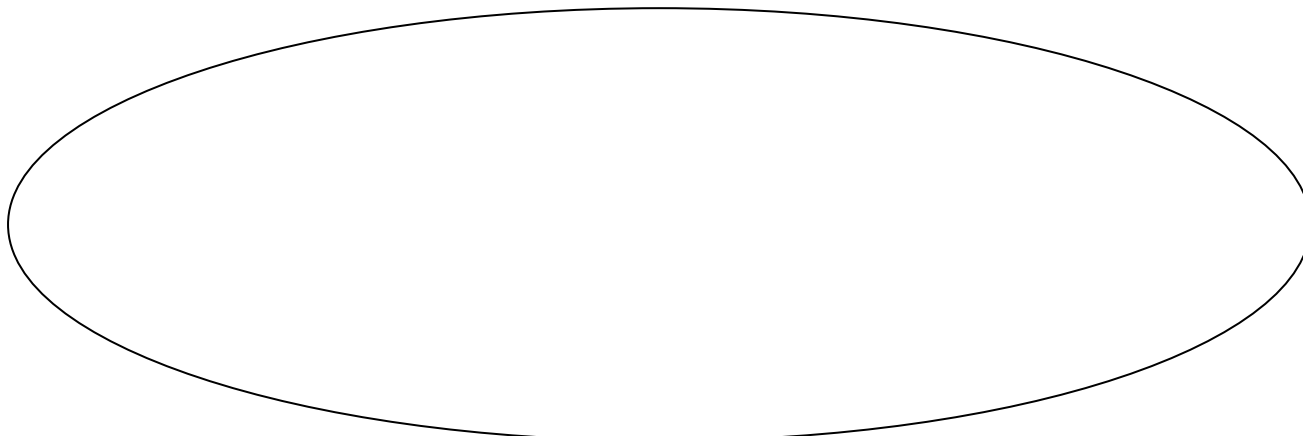
„Chceli by sme jej kúpiť niečo, čo by jej spravilo radosť,“ povedala znovu žena. „Keď nie sme doma... Niečo, čo by ju potešilo, keď je sama.“

„Je mi to ľúto,“ milo sa usmiala predavačka. „Ale my tu rodičov nepredávame.“

ÚLOHY NA VYPRACOVANIE:

1. Prečo odpovedala teta predavačka práve takto?
2. Cítiš sa niekedy aj ty osamelý? Prečo?
3. Čo by si poradil všetkým dospelým, ktorí sú málo so svojimi deťmi?
4. Tu môžeš nakresliť svoju rodinu.

Rozhodnutie priviesť na svet dieťa znamená uzavrieť s ním zmluvu – tú najúžasnejšiu zmluvu, akú len človek uzavrieť môže. Všetci malí k nám prichádzajú, pretože sme ich pozvali do života a hovoria nám: „Zavolali ste ma. Som tu. Čo ste pre mňa pripravili? A tu začína naša zodpovednosť za výchovu toho malého človečika.

Jeden pätnásťročný chlapec to vidí takto:

Chcel som mlieko a dostal som cumel’.

Chcel som rodičov a dostal som hračku.

Chcel som sa rozprávať a dostal som televíziu.

Chcel som sa učiť a dostal som vysvedčenie.

Chcel som rozmýšľať a dostal som hotové myšlienky.

Chcel som celkový pohľad a dostal som jediný názor.

Chcel som byť slobodný a dostal som disciplínu.

Chcel som lásku a dostal som morálku.

Chcel som povolanie a dostal som miesto.

Chcel som šťastie a dostal som peniaze.

Chcel som slobodu a dostal som auto.

Chcel som hľadať zmysel a dostal som kariéru.

Chcel som nádej a dostal som strach.

Chcel som zmenu a dostal som súcít.

Chcel som žiť.....

(Z knihy Bruna Ferrera: Příběhy pro potěchu duše, Portál, Praha 2001 preložil Bohuslav Ilavský.)

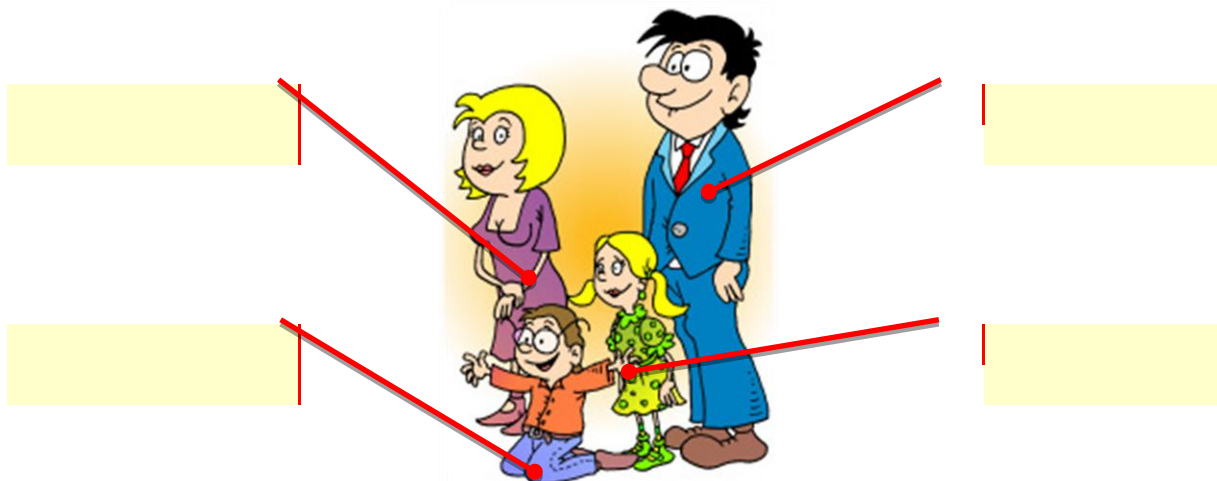
2 OTESTUJ SI SVOJE VEDOMOSTI

Význam rodiny a prosociálnych vzťahov

Test č. 1

Meno a priezvisko žiaka:

1. Pomenuj členov rodiny na obrázku.

2. Koľko členov má vaša rodina?

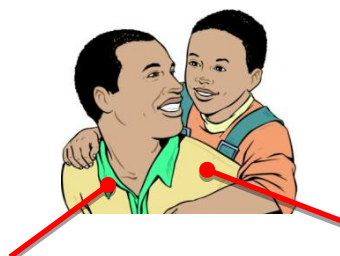
Moja rodina má členov.

Vymenuj ich:

3. Kto je na obrázku?

a

a

4. Na ktorom obrázku je úplná rodina?

a)

b)

c)

5. Na ktorom obrázku je šťastná rodina

a)

b)

6. Označ izbu, v ktorej by mali žiť deti.

a)

b)

c)

7. Čo robia **správne** členovia rodiny, aby neboli chorí? Vyber 3 možnosti.

a)

b)

c)

d)

e)

f)

8. Ako si uctieame sviatok člena rodiny?

a)

b)

c)

9. Ktorý obrázok znázorňuje lásku rodičov a detí?

a)

b)

c)

10. Na ktorom obrázku je znázornené domáce násilie ?

a)

b)

c)

11. Ktorý z dospelých mužov sa správa ako **správny** otec rodiny?

a)

b)

c)

12. Vyber, kto **patrí** do rodiny. Zvoľ 3 možnosti.

a)

b)

c)

19

d)

e)

f)

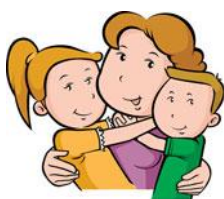
13. Doplň, kto je na obrázku.

Babka a

Dedko a

Mama a jej

Brat a

14. Označ, na ktorom obrázku sú súrodenci.

a)

b)

c)

d)

15. Aké správanie **nepatrí** do rodiny?

a)

b)

c)

d)

2.1 Test č.2

Význam rodiny a prosociálnych vzťahov

Test č. 2

Meno a priezvisko žiaka:

1. Označ, kto **nepatrí** do rodiny.

a)

b)

c)

d)

e)

2. Čo by **nemal** robiť dospelý?

a)

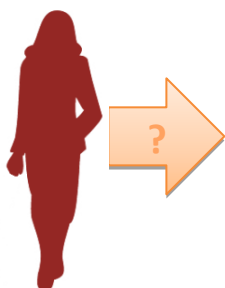

b)

c)

3. Označ, ktoré 3 veci **patria** mamičke.

a)

b)

c)

d)

e)

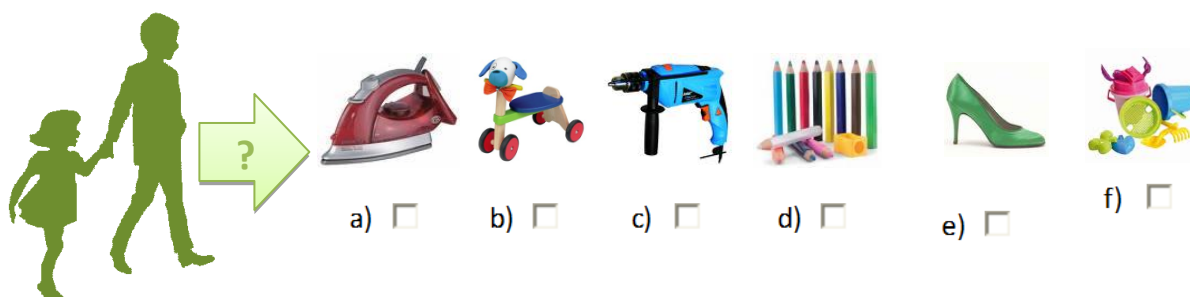

f)

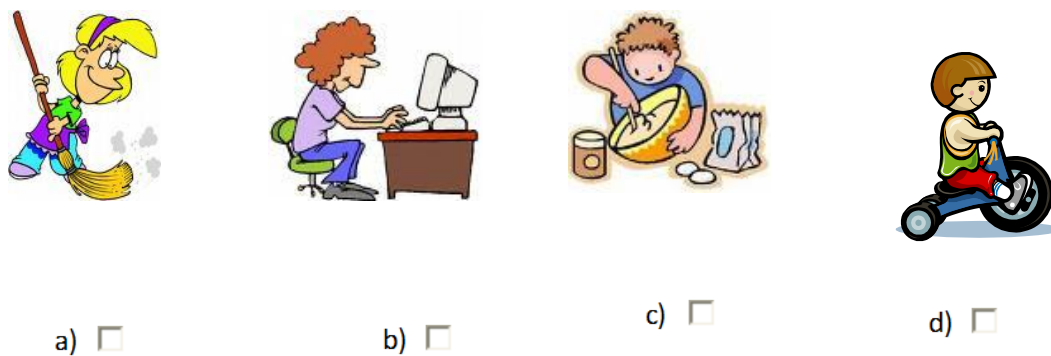
4. Označ 3 veci, ktoré patria ockovi.

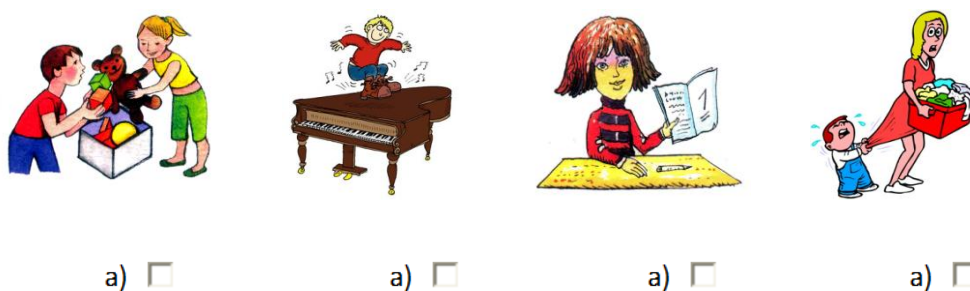
5. Označ, ktoré 3 veci patria deťom.

6. Označ 2 obrázky, kde je znázornená pomoc rodičom.

7. Čím robia deti radosť svojim rodičom?

8. Na ktorom obrázku sa deti správajú ako kamaráti

a)

b)

c)

9. Ktorí ľudia na obrázku sú inej rasy ako ty?

a)

b)

c)

d)

e)

10. Ktorý z tvojich kamarátov na obrázku najviac potrebuje pomoc?

a)

b)

c)

11. Na ktorej fotografii **nie sú vytvorené** podmienky pre ľudí na invalidnom vozíku?

a)

b)

c)

Myslelo sa na postihnutých ľuďí aj vo vašej škole?

12. Ktorému človeku by si pomohol prejsť cez cestu?

a)

b)

c)

d)

13. Čo sa hodí, ako vianočný darček pod stromček? Vyber 3 možnosti.

a)

b)

c)

d)

e)

f)

14. Označ, čo symbolizuje rodinnú pohodu počas Vianoc.

a)

b)

c)

15. Vianoce u nás doma sú:

a)

b)

3 Zaujímavé informácie pre deti a všetkých, ktorých problematika výchovy k zdraviu zaujíma.

Časopisy pre deti

Výber rozprávok, básničiek, riekaniek, maľovaniek a námetov na rozvíjanie zručností nájdete v týchto detských časopisoch. Z nich si vyberiete množstvo materiálu, ktorý môžete využiť nielen na vyučovacích hodinách.

Názov časopisu	Charakteristika časopisu pre deti
Slniečko.	Umelecký mesačník pre žiakov 1. – 5. ročníka ZŠ. ISSN 0 139-911X
Superohník.	Magazín pre dievčatá a chlapcov ZŠ. ISSN 0 139-8911.
Včielka.	Časopis pre najmenších. ISSN 1 335-6771.
Vrabček.	Časopis pre deti predškolského a školského veku. ISSN 1 335-5163.
Zornička.	Časopis pre školákov. ISSN 0 139-8962.

Rozprávky

Vybrali sme pre Vás tie najkrajšie rozprávky, ktoré si iste obľúbite nielen vy, ale aj vaši rodičia či učitelia.

Názov knihy	Autor
Prázdninové odreninky.	ANĎALOVÁ, R. 1994. Prázdninové odreninky. Banská Bystrica: Tlačiarne BB, spol. s r.o. Vydanie 1. 1994. ISBN 80-217-0299-0.
Liečivé rastliny.	BRABENEC, M. 1989. Liečivé rastliny. Košice: Východoslovenské vydavateľstvo. 1989. ISBN 80-85174-00-6
Filipove dobrodružstvá.	BREUIL, J. – BREUIL, J. 1997. Filipkove dobrodružstvá. Vrútky: Advent – Orion. 1997. ISBN 80-88719-68-2.

Filipove ďalšie dobrodružstvá.	BREUIL, J. – BREUIL, J. 1998. Filipkove ďalšie dobrodružstvá. Vrútky: Advent – Orion, s.r.o. 1998. ISBN 80-88719-79-8.
Príhody uja Hrmotku.	DRAGULOVÁ-FAKTOROVÁ, D. 2008. Príhody uja Hrmotku. Bratislava: DAXE. 2008. ISBN 978-80-969768-9-8.
Zvieratká žalujú.	HALÁDEKOVÁ, J. 1990. Zvieratká žalujú. Bratislava: ALFA. 1990. ISBN 80-85-00772-8.
Z orechovej škrupinky.	CHOVAN, M., I. 2008. Z orechovej škrupinky. Ružomberok: EPOS. 2008. ISBN 978-80-89191-73-4.
Ako že ti chutí, Ninka, ovocie a zeleninka?	JOZEF zo SENCA. 1998. Ako že ti chutí, Ninka, ovocie a zeleninka? Senec: Slnce. 1998. ISBN 80-967297-5-6
Filip na Detských ostrovoch a iné dobrodružstvá.	KAMINSKÁ, R. – POPPER, P. 2008. Filip na Detských ostrovoch a iné dobrodružstvá. Vrútky: Advent – Orion. 2008. ISBN 978-80-8071-098-9.
Detským srdiečkam.	KERNOVÁ, K. 1998. Detským srdiečkam. Martin: Advent – Orion. 1998. ISBN 80-88719-83-6.
Detským srdiečkam 2.	KERNOVÁ, K. 2004. Detským srdiečkam 2. Martin: Advent – Orion. 2004. ISBN 80-8071-039-2.
Detským srdiečkam 3.	KERNOVÁ, K. 2009. Detským srdiečkam 3. Martin: Advent – Orion. 2009. ISBN 978-80-8071-112-2.
Keď pôjdeš s košíčkom.	KORANDOVÁ, M. 1987. Keď pôjdeš s košíčkom. Bratislava: Mladé letá. 1987. ISBN 066-040-87-14.
Zázračné slovička.	NOVIKOVÁ, M. 2004. Zázračné slovička. Bratislava: ESP – Mladé letá. 2004. ISBN 80-10-00668-8.
Rozprávky z lekárne.	RÝGL, A. 1990. Rozprávky z lekárne. Martin: Osveta. 1990. ISBN 80-217-0094-7.

Odborné časopisy

Nájdete v nich inšpiráciu na vyučovací proces, ale aj odborné články, ktoré súvisia s preberanou tematikou.

Názov časopisu	Charakteristika odborného časopisu
Čistý deň.	Štvrťročník pre všetkých, ktorí chcú žiť bez návykových látok a rizikového správania – zdravo, pozitívne, harmonicky. ISSN 1 336-4243.
Enviromagazín	Časopis o tvorbe a ochrane životného prostredia. ISSN 1 335-1877.
Família.	Kultúrno – spoločenský magazín pre rodiny. ISSN 1 336-8184.
Naša škola.	Odborno – metodický časopis pre učiteľov predškolských zariadení a I. stupňa základnej školy. ISSN 1 335-2733.
Pán učiteľ.	Časopis pre pedagogickú teóriu a prax. ISSN 1 335-1982.
Pedagogické rozhľady.	Odborno – metodický časopis pre školy a školské zariadenia. ISSN 1 335-0404.
Prevenčia.	Informačný bulletin zameraný na prevenciu sociálno – patologických javov v rezorte školstva. ISSN 1 336-3689.
Rodina a škola.	Mesačník pre rodičov a učiteľov. ISSN 0 231-6463.
Učiteľské noviny.	Dvojtýždenník o školstve a vzdelávaní. ISSN 0 139-5769.
Zdravie.	Časopis o zdraví a zdravej životospráve. ISSN 0 862-5565.

Odborná literatúra

Veľmi dôležitým prostriedkom pre osvojovanie si nových poznatkov na vyučovaní v predmete Výchova k zdraviu je literatúra – odborná i beletristická. Prehľadne Vám milé deti uvádzame zoznam odbornej literatúry i rozprávok. Z nich sme pripravili výber, ktorý je na priloženom CD ako podporný edukačný materiál pre učiteľov a ich žiakov.

Názov knihy	Autor
Výchova k zdraviu.	BAŠKOVÁ, M. a kol. 2009. Výchova k zdraviu. Martin: Osveta,

	spol. s r.o., 2009. ISBN 978-80-8063-320-2.
Zdravie hrou.	BIRKNEROVÁ, Z. 2007. Zdravie hrou. Prešov: Metodicko-pedagogické centrum. 2007, ISBN 978-80-8045-464-7.
Etická výchova pre 1. ročník základných škôl. Pracovné listy.	IVANOVÁ, E. – KOPINOVÁ, L. – LÍŠKOVÁ, E. 2005. Etická výchova pre 1. ročník základných škôl. Pracovné listy. Bratislava: SPN – Mladé letá, s.r.o.2005. ISBN 80-10-00824-9.
Výchova k zdraviu a škola.	LIBA, J. 2005. Výchova k zdraviu a škola. Prešov: PU v Prešove PF, 2005. ISBN 80-8068-336-0.
Zdravie, drogy, drogová závislosť.	LIBA, J. 2005. Zdravie, drogy, drogová závislosť. Prešov: MPC, 2005, s. 21. ISBN 80-8045-387-X.
Zdravie v kontexte edukácie.	LIBA, J. 2007. Zdravie v kontexte edukácie. Prešov: PU v Prešove PF, 2007. ISBN 978-80-8068-539-3.
Zdravie, podpora zdravia, zdravotná výchova.	WIEGEROVÁ, A. 2005. Zdravie, podpora zdravia, zdravotná výchova. Bratislava: Metodicko-pedagogické centrum. 2005. ISBN 80-8052-234-0.
Učiteľ – škola – zdravie alebo pohľad na cieľový program zdravotnej výchovy cez názory a postoje učiteľov I. stupňa základných škôl.	WIEGEROVÁ, A. 2005. Učiteľ – škola – zdravie alebo pohľad na cieľový program zdravotnej výchovy cez názory a postoje učiteľov I. stupňa základných škôl. Bratislava: Regent. 2005. ISBN 80-88904-37-4.
Prírodoveda pre 1. ročník základných škôl.	WIEGEROVÁ, A. – ČESLOVÁ, G. 2008. Prírodoveda pre 1. ročník základných škôl. Bratislava: SPN – Mladé letá, s.r.o. 2008. ISBN 978-80-10-01460-6.
Prírodoveda pre 2. ročník základných škôl.	WIEGEROVÁ, A. – ČESLOVÁ, G. – KOPÁČOVÁ, J. 2009. Prírodoveda pre 2. ročník základných škôl. Bratislava: SPN – Mladé letá, s.r.o. 2009. ISBN 978-80-10-01797-3.

Filmy

Súbor filmov z produkcie Regionálneho úradu verejného zdravotníctva Prievidza so sídlom v Bojniciach zaujme určite každého z Vás. Možnosť objednávky pre školu: ruvzpd@uvzsr.sk

Edukačný celok	Názov filmu	Krátka charakteristika filmu
1 Význam rodiny a prosociálnych vzťahov.	Fitfamília I. – IV.	Zásady zdravého životného štýlu v rodinnom prostredí
	Ľudské mláďa.	Citové potreby dieťaťa v jednotlivých etapách vývinu, vzťah rodič – dieťa, pedagóg – dieťa.
	Umenie starnúť.	Problematika starej generácie – psychosociálne aspekty.
	V zajatí ticha.	Poetický film o problematike sluchovo postihnutých detí a mládeže.
	Žena a muž.	Rozdiely medzi mužom a ženou.
2 Zásady zdravého života a starostlivosť o zdravie.	Človek je tvor sedavý.	Možnosti predchádzania bolestiam chrbtice cvičením, správnym sedením a výberom vhodnej stoličky pre pracovnú činnosť.
	Čo sa za mladi naučíš.	O zásadách zdravej životosprávy školákov.
	Haló, Fitko!	Pohybová aktivita pre deti predškolského a mladšieho školského veku.
	Chvála pohybu.	Význam pohybu pre zdravie a prevenciu chorôb.
	Najlepšia správa je dobrá životospráva.	Vtipnou formou s použitím hudobných motívov sú prezentované zásady zdravej životosprávy. Je určený prevažne rómskym deťom.
	Ružová mašlička.	Kreslená rozprávka nabáda deti k udržiavaniu poriadku a čistoty v domácom prostredí. Zároveň pranie ruží devastáciu prírody a podnecuje deti k jej ochrane.

	Slasti a strasti nášho stravovania.	Dodržiavanie hygieny a celkovej kultúry pri stravovaní.
	Správna výživa detí a mládeže.	Výživové potreby detí a mládeže, zásady správnej výživy.
	Trpká chuť medu.	Filmová esej o príčinách, vzniku, životospráve a liečbe detí chorých na diabetes mellitus.
	Tučibomba.	Problematika detskej obezity s dôrazom na zásady prevencie.
	Výživa ako prevencia.	Vzťah medzi spôsobom výživy a vznikom nádorových chorôb. Možnosti prevencie správnou výživou.
	Maškrtná veverička.	Animovaná rozprávka.
3 Osobnostný a sociálny rozvoj	Detské skúšky dospelosti.	Návyky v detskom kolektíve.
	Syndróm týraného dieťaťa.	Pohľad na túto problematiku očami chirurga, psychiatra a policajta na podklade jemných, baladických piesní.
	Ťažké straty blízkosti.	Význam dobrých medziľudských vzťahov a citových väzieb, ktoré vznikajú už v detstve a ovplyvňujú kvalitu života i v dospelosti.
	Vraždiaci návyk – fajčenie.	Problematika fajčenia.
	Výťah do neba.	Drogová problematika netradične ako dialóg medzi závislým chlapcom a personifikovanou drogou.
	Návrat z dlhej neprítomnosti.	Príbeh muža, ktorý sa zbavil alkoholovej závislosti a našiel nové životné hodnoty.
4 Ľudské telo a jeho funkcie	Chrbtica školáka.	Správne držanie v domácom i školskom prostredí.
	Otužovanie ako hra.	O rôznych formách otužovania detí a jeho význame v prevencii chorôb.
	Pošleme chrbticu do školy.	Správne nosenie tašky.
	Prečo vlk šušlal.	Stomatologická hygiena. Starostlivosť o zúbky.

	Rehabilitácia chrbtice školáka.	Prevenca a rehabilitácia chybného držania tela školákov.
	Skôr než bude neskoro.	Najčastejšie príčiny a následky úrazov detí a zásady prevencie.
	Šarm, úsmev.	Humorný pohľad na problematiku zubného kazu a paradontózy – možnosti prevencie.
	Zúbky.	Hygiena ústnej dutiny, prevencia zubného kazu u detí.
5 Škola a duševné zdravie	Depresia.	Príčiny, prejavy, liečba a životospráva pri depresii.
6 Riziká ohrozujúce zdravie a ich prevencia	Psy a mačky nie sú hračky.	Spolunažívanie človeka a domácich zvierat. Prenos chorôb.
	Zdravie v bylinkách I.- IV.	Možnosti využitia liečivých rastlín v prevencii a liečbe niektorých chorôb.
	Čo sa stalo medvedíkovi.	Animovaná rozprávka.

ZÁVER

Zdravý životný štýl predstavuje cestu, ktorá formuje jednu z najdôležitejších ľudských hodnôt – úctu k životu a zdraviu každého jedinca. Ide o poznávanie najdôležitejších priaznivých vplyvov, ktoré pôsobia na telesný a duševný vývin človeka v priebehu celého života. V priebehu realizácie vyučovania v predmete Výchova k zdraviu sme sa utvrdili v presvedčení, že :

- edukácia sa má zameriavať na pozitívne informácie o možnostiach ochrany zdravia a nielen na negatívne informácie o tom, čo všetko je škodlivé;
- je potrebné zvoliť také formy a metódy práce, ktoré budú zohľadňovať vek a charakteristiky komunity;
- je potrebné brať ohľad na socioekonomické a kultúrne aspekty cieľovej skupiny - žiakov sociálne znevýhodnených;
- prostredníctvom edukácie kontinuálne utvárať správne postoje k zdraviu;
- viesť žiakov k tvorbe zručností, prostredníctvom ktorých budú môcť praktizovať zdravý životný štýl.

Najdôležitejším prínosom pre edukáciu žiakov na primárnom stupni vzdelávania je zavedenie nového vyučovacieho predmetu Výchova k zdraviu aj vzhľadom na viaceré nepriaznivé ukazovatele zdravotného stavu populácie, na prevažujúci pasívny spôsob života detí, na komercializáciu života, na pokles vekovej hranice kontaktov s návykovými látkami. Je teda nevyhnutné vytvoriť systém integrácie výchovy k zdraviu v edukačnom procese s cieľom zavedenia nového predmetu do kurikula školy, čo by umožnilo cieľavedome štrukturovať nielen kognitívnu, ale aj afektívnu stránku osobnosti žiaka v súlade so zásadami zdravého životného štýlu. Témy o zdraví sa okrajovo nachádzajú v mnohých predmetoch. V záujme koncepcnej a obsahovej integrovanosti tém o zdraví sa javí ako najlepšia forma zavedenie nového predmetu Výchova k zdraviu. Predmet má podrobne vypracované učebné osnovy, stanovené kognitívne, afektívne a psychomotorické ciele, kľúčové kompetencie, stratégie vyučovania a rozpracované začlenenie prierezových tém. Obsah sa člení na šesť podrobne obsahovo rozpracovaných edukačných celkov. Je vypracovaný Tematický výchovno – vzdelávací plán a hodnotenie predmetu.

Správna orientácia v otázkach zdravia je možná len v dôsledku primeraného vzdelávania v tejto oblasti. Pre skvalitnenie odborného-metodickej činnosti je nutné vytvoriť kurikulárne dokumenty, ktoré pomôžu zlepšovať vzdelanostnú úroveň rómskych žiakov a ich rodičov v oblasti zdravia.

Našou ambíciou bolo prostredníctvom tohto učebného zdroja ponúknuť vypracované učebné osnovy a metodický materiál v podobe množstva zozbieraných hier a edukačných aktivít, maľovaniek, rozprávok a príbehov, básničiek a rečovaniiek. Tiež nami vyrobené výučbové prezentácie a vedomostné testy. Výchova k zdraviu tak predstavuje jednotný edukačný model integrujúci najdôležitejšie zložky a to školu, rodinu a odborné inštitúcie v smere systematického utvárania zdravého životného štýlu. Môže sa tak oprieť o metodologické portfólio učebného zdroja.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ZDROJOV

1. Bakošová, Z. 2003. Kvalita života detí v rómskych rodinách. In Empirické poznatky z edukácie rómskych detí. Vplyv rodiny a rola matky vo výchove a vzdelávaní rómskych detí. Spišská Nová Ves: UKF v Nitre, 2003. 54-66 s.
2. Daňo, J. 2004. Cesty k vzdelanosti Rómov. Prešov: Grafotlač, 2004. ISBN: 80 8068-281-X
3. Darák, M. 1999. Špecifiká voľnočasových záujmových aktivít rómskych detí. In Voľný čas a záujmové aktivity rómskych detí. Prešov: Grafotlač, 1999.
4. Ďuričeková, M. 2000. Edukácia rómskych žiakov. Prešov: Metodické centrum, 2000. ISBN: 80-8045-211-3
5. Edelman, C. 2005. Health promotion throughout the life Span. 6. vyd. St. Louis, Mosby 2005. 238 s.
6. Holčík, J. 2004. Zdraví 21. Výklad základných pojmov. Praha: MZ, 2004.
7. Jandourek, J. 2004. Sociologický slovník. Praha: Portál, 2004. s. 285. ISBN: 80-7178-535-0
8. Kundrátová, B. 1995. *Postavenie* rómskych detí v školských a mimoškolských kolektívoch. In *Vychovávateľ*, ISSN: 0 139-6919, jún 1995. 24 – 25 s.
9. Liba, J. 2004. Škola v integrácii výchovy k zdravému životnému štýlu. In Medzinárodná konferencia Školy podporujúce zdravie (Zborník príspevkov z konferencie). Prešov: Metodicko-pedagogické centrum v Prešove. 2004. 9 – 17 s. ISBN: 80-8045-360-8.
10. Liba, J. 2007. Zdravie v kontexte edukácie. Prešov: PU v Prešove PF, 2007. ISBN: 978-80-8068-539-3

11. Liba, J. 2010. *Výchova k zdraviu*. Prešov: PF PU, 260 s. ISBN: 978-80-888-0070-6
12. Loran, T. – Bjelová, M. 1997. *Otázky výchovy a vzdelávania žiakov zo sociálne a zdravotne rizikových rómskych lokalít: Štúdia*. Bratislava: ŠPÚ, 1997. 48 s.
13. Lucina, M. – Broniš, M. 1997. *Nová koncepcia zdravia. Podpora zdravia*, s. 1., 2., 3.
14. Petrasová, A. 2004. *Postoje učiteľov k rómskej minorite*. In *Zvyšovanie úrovne socializácie rómskej komunity prostredníctvom vzdelávania*. PF UMB, Banská Bystrica. ISBN: 80-8055-905-8
15. Portík, M. 2003. *Determinanty edukácie rómskych žiakov (asistent učiteľa)*. Prešov: PF PU, 2003. ISBN: 80-8068-155-4
16. Porubský, Š. 2004. *Východiská koncepcie prípravy učiteľa a asistenta učiteľa v kontexte kompenzačnej edukácie*. In *Zvyšovanie úrovne socializácie rómskej komunity prostredníctvom vzdelávania. Zborník príspevkov z pracovného seminára*. Tatranská Lomnica 9. - 14. 4. 2003. Banská Bystrica: PF UMB, 2004.
17. Průcha, J. 1995. *Multikultúrní výchova. Teórie-praxe-výzkum*. Praha: ISV nakladatelství, 2001. ISBN: 80-85866-72-2
18. Sekyt, V. 1998. *Zamyšlení nad zvláštnostmi rómskych dětí vstupujících do školy*. In Šišlová, T. *Výchova k tolerancii a proti rasizmu: sborník*. Praha: Portál, 1998. 156-164 s.
19. Turek, I. 2008. *Didaktika*. Bratislava: Iura Edition, spol. s r.o. 2008. ISBN: 978-80-8078-198-9

20. Zelina, M. 1996. Výchova detí zo sociálne znevýhodneného prostredia. In: Výchova a vzdelávanie detí zo sociálne znevýhodneného prostredia: zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie. Prešov: PF UPJŠ v Košiciach, 1996. 13-19 s. ISBN: 80-88697-34-4